

Motion till riksdagen 2017/18:3585

av Roger Haddad m.fl. (L)

Starkare skydd mot människohandel med barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt återkomma med förslag som möjliggör ett omedelbart omhändertagande enligt LVU även då Bryssel II-förordningen är tillämplig och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rättsväsendets arbete mot människohandel med barn och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barn som migrerar till Sverige och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Europasamarbetet mot människohandel med barn och tillkännager detta för regeringen.

LVU som skyddslagstiftning

Skyddet för barn som riskerar att utsättas för övergrepp måste vara lika starkt oavsett vilket land barnet kommer från. Detta gäller även om barnet vistas tillfälligt i Sverige utan att ha hemvist här. På den punkten finns det luckor i lagstiftningen.

Utredningen om tvångsvård för barn och unga har i sitt slutbetänkande (SOU 2015:71) pekat på en otydlighet i LVU, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, som kan innebära att omedelbart omhändertagande inte kan tillgripas då den s.k. Bryssel II-förordningen är tillämplig. En konsekvens av detta är, enligt utredningen, att vissa barn som vistas i Sverige, utan att ha hemvist här, inte kan omhändertas enligt LVU.

Skälet är att ett omedelbart omhändertagande enligt LVU endast får beslutas om det är sannolikt att barnet kommer att behöva fortsatt vård enligt LVU. Men enligt den så kallade Bryssel II-förordningen är det EU-landet där barnet har sin hemvist som ska besluta om fortsatt vård. Även om sannolikheten är mycket stor att barnet i sitt hemvistland kommer att få stöd som helt motsvarar LVU är detta inte liktydigt med att

barnet får vård enligt LVU, eftersom denna lag bara finns i Sverige. Slutsatsen blir då att ett omedelbart omhändertagande inte kan göras.

Utredningen om tvångsvård för barn och unga har därför föreslagit att det ska införas nya bestämmelser som möjliggör ett omedelbart omhändertagande även då Bryssel II-förordningen är tillämplig. Det är angeläget att det görs snarast.

När riksdagen förra gången tog ställning till ett motionsyrkande med denna innebörd avslogs förslaget med hänsyn till att regeringen planerade en lagrådsremiss i ärendet under 2017. Nu har större delen av året förflutit och propositionsförteckningen för hösten innehåller inte någon avisering om ett sådant förslag. Vi återkommer därför i frågan. Regeringen bör lägga beredningen av denna delfråga i ett snabbspår och återkomma till riksdagen med lagförslag i särskild ordning.

Rättsväsendets arbete mot människohandel med barn

Det är mycket viktigt att barnperspektivet alltid finns närvarande i arbetet mot människohandel och kommersiell handel med sex. Offrens utsatthet vid denna form av brottslighet är än större när det handlar om barn.

Det behöver finnas god kunskap kring kommersiell sexuell exploatering av barn i hela rättskedjan, från poliser och åklagare till domstolsväsendet. För att upptäcka och förebygga sexualbrott mot barn behöver även andra som arbetar med barn, exempelvis de inom socialtjänsten och skolhälsovården, kunskap. Det är viktigt att kunskapen om barns rättigheter och deras utsatthet för kommersiell sexuell exploatering förmedlas till alla som arbetar med barn, också till dem som i sin framtida profession kommer att möta och arbeta med barn.

Barn som migrerar till Sverige

Det är sedan tidigare känt att hundratals barn som migrerar till Sverige försvinner varje år, ofta barn placerade på HVB-hem. En del avviker på eget initiativ, andra får hjälp eller tvingas till det.

Vissa barn som migrerar till Sverige försvinner redan innan de sökt asyl eller på annat sätt gett sig till känna för myndigheterna. Andra gör det senare. En del försvinner när de har fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd, men det finns också de som försvinner sedan de har fått uppehållstillstånd. En del hittas, men långt ifrån alla. När barn utan skyddsnät kommer till Sverige ökar risken för att de ska utnyttjas inom sexhandeln. Många gånger har de även utsatts för övergrepp under flyktvägen till Sverige.

Ärenden om barn i migration som försvinner får inte trilla mellan stolarna. Det är angeläget att tull, gränspolis och andra myndigheter samverkar och ges förutsättningar att utarbeta metoder för en utökad och bättre kontroll.

Stärk Europasamarbetet mot människohandel med barn

Enligt Europol finns det 3 600 olika nätverk av organiserad brottslighet som är aktiva i EU. Deras verksamhet är ofta diversifierad, med många olika kriminella verksamheter samlade i koncernliknande strukturer. I den organiserade brottslighetens allt mer diversifierade portfölj är människohandel med barn för sexuella ändamål ett affärsområde bland andra, och ett mycket lönsamt sådant. Barn förs dit efterfrågan finns.

EU-kommissionen har varit pådrivande i kampen mot människohandel, bland annat genom det så kallade traffickingdirektivet 2011 (2011/36/EU). Traffickingdirektivet innehåller minimiregler om brottsrekvisit, det vill säga förutsättningarna för att en gärning ska vara straffbar, och om påföljder för människohandel. EU har även regler som ger tredjelandsmedborgare som fallit offer för människohandel rätt till uppehållstillstånd i minst sex månader om de samarbetar med polisen för att motverka människohandel och olaglig invandring. Rätten gäller även för personer som själva invandrat olagligt till EU.

Att rätten att stanna i EU har begränsats till sex månader gör dock att många offer inte anser det värt priset att ta den risk det innebär att träda fram. För att offer för människohandel ska våga ge sig tillkänna och vittna bör deras möjlighet att få uppehållstillstånd i EU stärkas.

Liberalerna anser att EU ska utöka sitt arbete för att skapa varningssystem och samarbeta tätt med myndigheter i ursprungsländer för människohandel och i länder där barn utsätts för övergrepp. På längre sikt vill Liberalerna att EU:s polissamarbete Europol ges möjlighet att agera operativt runt om i Europa mot gränsöverskridande grov brottslighet, och åklagarsamarbetet Eurojust motsvarande roll vad gäller samordnad ledning av förundersökningar.

En sammanhållen reform av Europol och Eurojust i denna riktning kräver fördragsändring, och det finns mycket att göra på vägen dit för att stärka det gemensamma arbetet mot grov gränsöverskridande brottslighet. För vår övergripande politik om det europeiska brottsbekämpande samarbetet hänvisar vi till vår motion om grov organiserad brottslighet.

Roger Haddad (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Maria Weimer (L)

Tina Acketoft (L)

Mats Persson (L)

Christina Örnebjär (L)